

Életképek

Írásomat eredetileg egy SINOSZ pályázatra készítettem, de végül nem küldtem el. Fogyatékosok a társadalomban címmel szociológiai tanulmányt is lehetne írni a témáról, de nem ez a célom. Mesélni szeretnék, valódi és képzeletbeli fotók alapján, de mindig a történéseknek és az emlékezetnek megfelelően bemutatni az érzékszervi fogyatékosok világát.

Az első kép:

Az idős, kerek szemüveges látszerész előtt olyan negyvenes, szolid eleganciával öltözött anyuka áll, két szemüveges gyermekével. Vizsgálatra jöttek, ha kell, új szemüvegért.

- A férje sem hord szemüveget, asszonyom? És a nagyszülők?
- Senki a családból, Ernő bácsi!
- Érdekes... Kislányom, neked olyan jól áll a szemüveg, hogy egész életedben hordani fogod.

Az anyuka szeme elé vetül egy másik fénykép: Két kisgyermek játszik a virágok között – egy kisfiú és két év körüli kishúga.

- Sanyika, Sanyika, megjött édesanya!
- Látom moszt már én isz... így a nagyobb.

Az anyuka nagyot sóhajt: az én drága kicsi lányom, az örökre kétéves nem lett volna szemüveges! Mindig mindent hamarabb vett észre, mint a bátyja.

A harmadik kép:

Egy nagy gazdasági udvar, állatokkal, istállóval. Kislányom, hívd ebédelni nagyapát – hangzik a kérés. A négy--öt év körüli kisleány néhány perc múlva visszajön: Édeszanya, nem látom a nagyapát az udvaron, kiáltottam isz neki. - Ezzel kezdődött, gondolja az anya.

A negyedik kép egy osztályteremben, szülői értekezleten készült. Kedves, vékony, mosolygós, jóságos tanító néni - eredetileg védőnő, három leány anyukája maga is: - Nézze, anyuka, az Ön fiacskájának sokkal fárasztóbb egy iskolai óra, mint a társainak, mert nagyothalló. Bizony elfárad a tanítás végére, s ez a teljesítményén is meglátszik, pedig értelmes fiú egyébként. Elgyötört sóhajtás a válasz:- Még szerencse, hogy a kislány jól hall, ha már mind a kettő szemüveges.

A következő képen kiscsirkék, kotlóssal. – Édesanyám, csipognak a kiscsirkék – kiált fel meglepetten a nagyfiú, aki éppen a bécsi karitász közreműködésével kapott hallókészüléket teszteli. (Ezek a képek egy jó öreg Voigtlander Bessa géppel valamikor a múlt század hatvanas éveiben készültek, a muzeális értéket Sanyika lánya őrzi.)

Összefüggő képsorozat:

Pesti osztályterem, köpenyes kislányok, Mária néni tündéri arcú idős tanítónő, csupa szeretet. - Kislányaim, új társatok lesz ebben az évben. Azért jött Budapestre, hogy logopédiai oktatásra járhasson. Idős keresztszüleinél lakik, ott nincs gyerek, egyedül van. Fogadjátok olyan szeretettel, hogy közöttetek otthon érezze magát.

A Bethlen téri gyógypedagógiai intézet, a negyedéves tanárjelöltek foglalkoznak a logopédiára járókkal. Helyes, tehetséges fiatalember a tanítója a szemüvegesnek, aki nagyon szeret oda járni, sok móka, érdekes játék várja a hetenkénti foglalkozásokon. Szereti Magda nénit is, de Imre bácsi a csúcs.

Évtizedek múlva... anya és lánya a tévé előtt. Az édesanya felkiált: Nézd lányom, a logopédus tanárod! ...Montágh Imrének hívták.

Nyolcadik kép:

Szintén osztályterem, egy gimnáziumban, másodikosok. A vékonydongájú tanár úr felháborodottan mondja a felelő szemüveges lánynak: hányszor elmondtam a múlt órán, hogy az oroszán latin neve Leo leo. Az egyébként jó tanuló leány pislog, mostanában a második eset, hogy félrehall valamit. Mivel rövidlátó, mindig a katedra közelében ül, de ez a tanár olyan halkán beszél! ... Eddig úgy tudták a szülők, csak a fiuknak van gond a hallásával.

Néhány év múlva:

Egy főiskolai előadóteremben készült a kép. Idős, szemüveges, kissé mogorva professzor ismerkedik az első évfolyam 64 magyar szakos hallgatójával. Csak a nevüket kell bemondani, a település nevét, ahonnan jöttek és az érettségi eredményét. Összesen négy szó, és mennyi minden belefér. A prof, akinek vesszőparipája a tanári beszéd hangalakja, dühöng: - Fiam, magának súlyos beszédhibája van! Ki vette fel magát ide? - Még jó, hogy a professzor úr nem volt ott – gondolja a leány. A kérdésre nincs válasz, nyilván nem is az volt a tanár célja, megtudja ugyanis, ha akarja - Óra után bejön az irodámba. Logopédus tanárhoz kell járnia! – kicsit szelídebb már a hang.

(Ugyanebben a tanszékvezetői irodában az utolsó vizsga nyelvtörténet. Kiválasztottak ülnek az ovális asztal körül, jelessel távoznak, köztük van a szemüveges is.)

Tizedik kép:

Egy patinás épület, anno a jegyzőárva internátusa volt, most a Siketek és Nagyothallók Általános Iskolája. Kedves középkorú tanár foglalkozik a szemüveges lánnyal, próbál javítani azokon a hangokon, amelyeknek hangképzése az enyhe nagyothallás miatt nem tökéletes. Ez a tanár nagyon jó ember lehet: egy mezőkövesdi orvos hallássérült kislányát „nevelik” a feleségével, hogy náluk lakva, bejárhasson az intézetbe.

Egy kép a falusi bálon:

Két asszony beszélget. – Nézd meg ezt a két gyereket! Szemüvegesek is, nagyothallók is. Nem véletlen, hiszen rokonok voltak a szüleik!

Az utolsó fénykép:

Évtizedek múlva, a számítógépek korszakában, digitális, színes. A szemüveges lány haja megfehéredett, a szemüveg vastagabb lett, de azért a számítógépet bővíti, közelről jól látja. Excel táblázatban dolgozik, a családfáját készíti. Megtalálta azt a bizonyos rokonságot, az évtizedek alatt a genetikus, Czeizel Endre neve is fogalommá vált.

A nő elgondolkozik, aztán rámered a gépre: - Hoppá, hogy is van ez? Hiszen ezzel a névvel már volt dolgom, most meg újra itt van! Ez nem lehet igaz! Gyors visszakeresés, az eredmény a következő: az ismert, nem túl közeli rokonságon kívül még kettőt fedezett fel ebben a pillanatban. A nagyapja rokon árva lánynak udvarolt a szomszéd faluba, de a körülmények miatt erről nem tudhattak, két ükapja pedig egy testvérpárt vett feleségül.

Ahogy ezen medítál, gyengén megsimítja az arcát egy fuvallat: - Mi is csak arról az egyről tudtunk, kislányom! – Ne bánkódj, édesanyám – üzeni vissza – szép gyermekkorunk volt, szerető családban éltünk veletek. Mindent megtettetek, hogy becsületes, az életben helytálló emberek legyünk. Köszönöm nektek!